

Javaslat
„Szege László mezőgazdasági gép makettjei és modelljei”
települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette:
Dudásné Mester Judit (név)

..... (aláírás)
Pusztaszabolcs, 2014. március 31. (település, dátum)
(P. H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Pusztaszabolcsi Hagyományőrző és Hagyományteremtő Alapítvány

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a **kapcsolattartó személy** adatai:

Név: Ádám László

Levelezési cím: 2490 Pusztaszabolcs, Velencei út 1.

Telefonszám: 06-70-32-80-517

E-mail cím: pusztaszabolcsi.hagyomany@gmail.com

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

Szegi László mezőgazdasági gép makettjei és modelljei

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

- agrár és élelmiszergazdaság egészség és életmód épített környezet
 ipari és műszaki megoldások kulturális örökség sport
 természeti környezet turizmus és vendéglátás

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Pusztaszabolcs

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

- települési tájegységi megyei külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Szegi László mezőgazdasági gép makettjei és modelljei

Szegi Lászlót kevesen ismerik Pusztaszabolcson. Szerény, kevésbeszédű, magának való ember. 1954-ben született, gyermekkorát Szabadegyházán töltötte. Két bátyja most is ott él, ő Pusztaszabolcson telepedett le családjával.

Gyermekkorában állandóan barkácsolt. A mezőgazdasági gépek érdekelték. Első makettjeit kukoricaszárból készítette 6-14 éves korában. Elment a termelősövetkezetbe, ahol alaposan megfigyelte a traktorokat, ekéket, boronákat, kombájnokat. Lerajzolta, majd otthon kicsiben elkészítette őket. 1967-ben Sárbogárdon megnyert egy versenyt, és továbbjutott munkáival a megyei bemutatóra, ahol második lett. Makettjeit azonban a kiállítás után nem kapta vissza. Ezt ma is sajnálja.

Az általános iskola után mi másnak is tanult volna, mint mezőgazdasági gépszerelőnek. Az ipari iskolát Seregélyesen végezte el.

A katonaság ideje alatt fogott hozzá az első modell, egy SzK-4 típusú kombájn megépítéséhez. Ez már természetesen nem kukoricaszárból, hanem fémből készült. Négy

évig, 1974-től 1978-ig dolgozott rajta. Még a láncszemeket is ő hajlítgatta, egyenként, lemezből. Az Alkotó Ifjúság pályázaton első díjat nyert vele. Elemről működtethető mind a mai napig.

1981-ben kapcsolatba került a Budapesti Mezőgazdasági Múzeum munkatársával, Réz Gyulával. A Vajdahunyad várában működő múzeumnak óriási makett-gyűjteménye van. Laci ekkor tudta meg, hogy a makettek az európai szabvány szerint 1:5 arányban készülnek. Ő addig, 1:7 aránnyal dolgozott. Azóta követi a szabványt, hogy alkotásai egymással összevetve is hiteles méretűek legyenek. Réz Gyulával, aki már nyugdíjba ment, azóta is tartja a kapcsolatot. Mutatja a könyveket, amiket tőle kapott. A legszebb egy 1944-es kiadású, melynek címe: A faekétől a Hofherr traktorig. Benne gyönyörű kézírással az ajánlás: Szegi Lászlónak baráti szeretettel: Réz Gyula.

Laci nemcsak megépíti ezeket a gépeket, hanem a történetüket is ismeri. Komoly gyűjteménye van szakirodalmi könyvekből, és komoly tudása, amit ezekből szerzett. A nagy „kedvenc” a Hofherr traktor. Mindent tud róla. Meséli, hogy az 1890-es évek végén kezdtek építeni a gyárat Pestszentlőrincen, és a századfordulón már jöttek ki a kész gépek. Az államosítás után, 1948-tól Vörös Csillag Traktorgyárként működött tovább. Először dömpereket gyártottak DUTRA néven, később a traktorok neve is ez lett. 1973-ban bezárt a gyár.

Jöttek az orosz MTZ-k, aztán az amerikai John Deer-ek, nem volt már szükség magyar traktorokra. „A maiakban nincs fantázia. Mind egyforma.”- mondja.

Tíz évvel ezelőtt készítettem Lacival egy riportot. Akkor már két éve dolgozott egy traktoron. Azt mondta, még két év, mire elkészül. Ránézésre már akkor készen volt a több mint negyven kilogrammos mű. Csillogott-villogott a gyönyörűen megmunkált fém. Nekem festetlenül még jobban tetszett. Az úgy makett volt. A finom munka még hátravolt, azt hagyta utoljára. A kétütemű motor elkészítése nehéz feladat. A porlasztót megcsinálni ilyen kicsiben úgy, hogy működjön is, nem könnyű. A motor, azóta már elkészült, de még nagyon sok munka van hátra. „Majd ha nyugdíjas leszek, befejezem.”- mondja. Ebből is látszik, hogy egy eredetivel az utolsó csavarig megegyező modell elkészítése, melyben a legapróbb alkatrész is kézzel készül, milyen aprólékos, hosszantartó munka.

Tíz év alatt persze új alkotások is születtek. Két makett: a DUTRA UE-28, és a DUTRA D4K, amelynek eredetije ma is a világ legjobb traktora a maga kategóriájában. Gyönyörű mindkettő, de az igazi csoda egy cséplőgép a hozzá való üzemeltető traktossal együtt. Ez modell, tehát működik. Eredetijét 1937-ben gyártották afrikai exportra. Annakidején a Párizsi Világkiállításon I. díjat nyert. Ott díszleg rajta a HSCS felirat: Hofherr-Schrantz-Clayton-Shuttleworth. Laci elragadtatással beszél róla, miközben mutatja. Ma is csodálja az elődök szakértelmét. Én pedig az ő hozzáértését és fantasztikus kézügyességét csodálom, amivel az eredeti gépek műszaki rajza alapján elkészítette a kicsinyített változatot. Kaptam egy CD-t, amin otthon megnézhettem a működő cséplőgépről készült felvételt. Kis villanymotor hajtja az üzemeltető traktort. Fantasztikus!

Amikor terveiről faggatom, azt mondja, a DUTRA traktorokból szeretne minél több típust elkészíteni. Mesél a kiállításokról, találkozókról, melyeken részt szokott venni. Sok az

ilyen megszállott, mint ő, akik a régi gépek szerelmesei. Számos barátja van közöttük. Vannak olyan kiállítások, ahol a régi, működő motorkerékpártól a csuklós buszig minden megtalálható. Unsolásomra elővesz egy csomó emléklapot, amikből kiderül, hogy hol járt már alkotásaival. Minden évben megrendezik Pestszentlőrincen a Hofherr villában a Hofherr – Dutra Gépmajálist. Ott Laci makettjei, modelljei különlegességnek számítanak. A Mezőkövesdi Mezőgazdasági Gépmúzeum mindig szeptemberben rendezi az Országos Mezőgazdasági Gépész Találkozót. Újfehértón az Országos Gépész Kovács Találkozón szokott részt venni. Gödöllőn a Szent István Egyetem Múzeuma állandó kiállításnak ad otthont, ahol rendszeresen tartanak előadásokat veterán mezőgazdasági gépekről. Keszthelyen a Magyar Mezőgazdasági Múzeum Georgikon Majormúzeumának majorbéli géptalálkozóján voltak már láthatók alkotásai.

Mesél egy 91 éves újpesti bácsiról, aki még ki szokta állítani gyönyörű gőzgépmo­delljeit. Rajta kívül nem ismer mást, aki mezőgazdasági gépek, elsősorban traktorok makettjeit, mo­delljeit készíti úgy, hogy azokon minden pontos mása az eredetinek.

A család már megszokta, elfogadja ezt a különleges hobbit. Tudják, hogyha hazajön a munkából, elvégzi a ház körüli teendőket, és megy bütykölni a gépeit. Felesége, gyermekei, unokái büszkék rá. Fia Norbi, gyönyörű fényképeket készít alkotásairól. Szakmai körökben jól ismerik munkáit, lakóhelyén azonban nem.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A „hungarikum törvény” most lehetőséget nyújt a településeknek, hogy összegyűjtsék helyi értékeiket, s azokat továbbíthassák a megyei, ill. országos értéktárba. Azt gondolom, hogy az „ipari és műszaki megoldások” kategóriában Szegi László mezőgazdasági gép makettjei és modelljei méltóak arra, hogy helyi érték­ként a Pusztaszabolcsi Értéktár „Kapcsoló könyvébe” kerüljenek és a megyei értéktár bizottsághoz méltó elbírálásra.

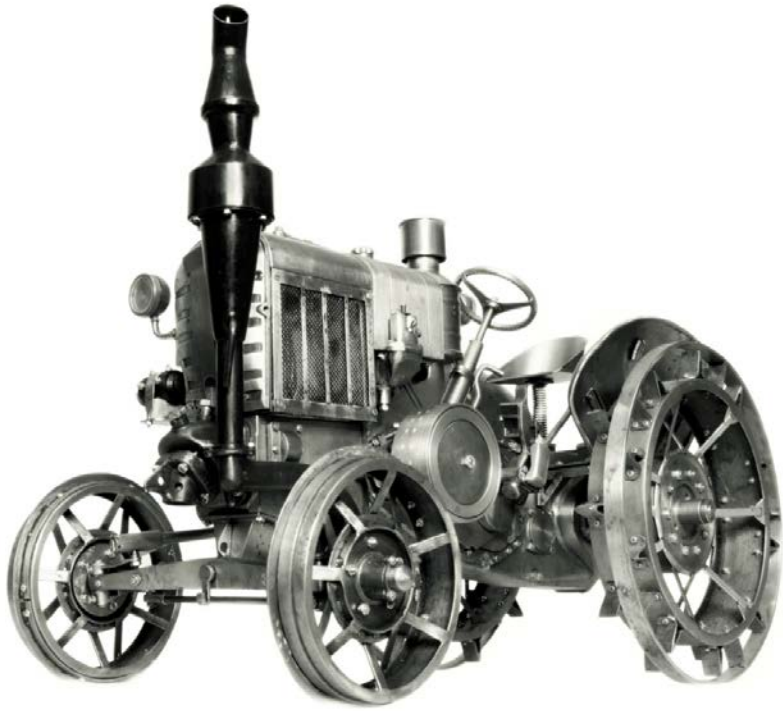
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

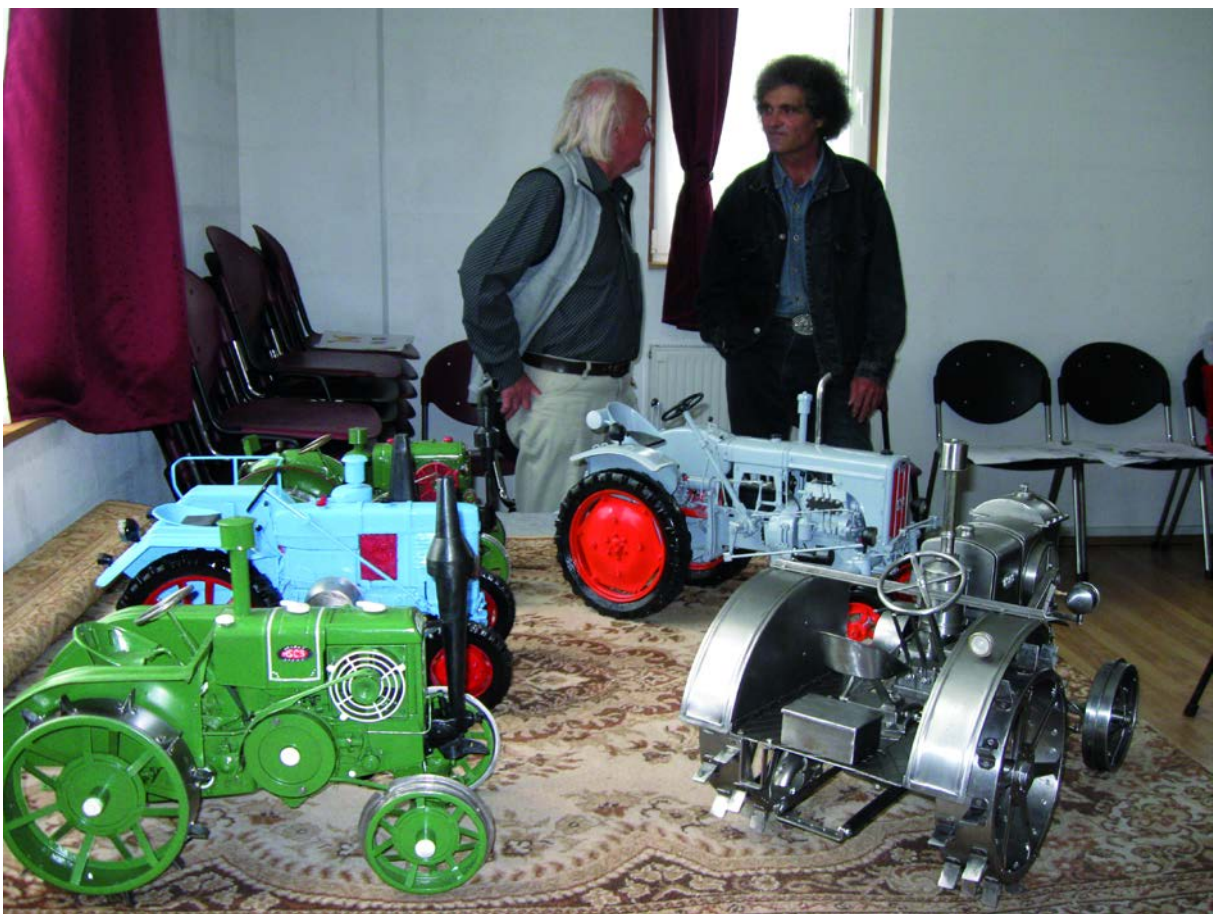
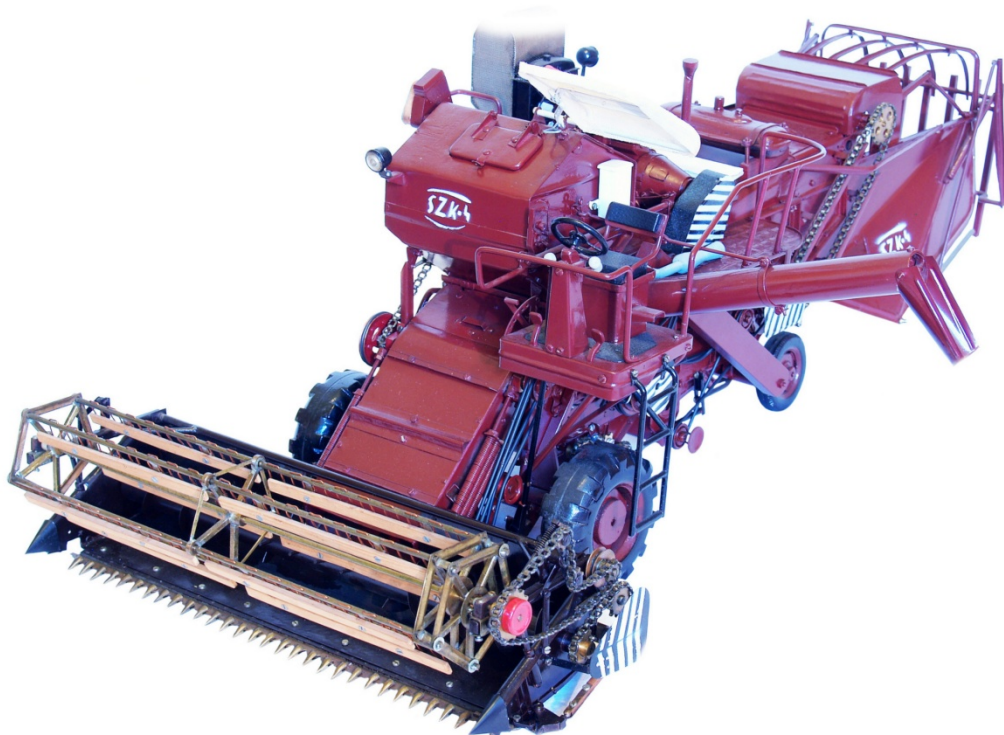
www.google.com/Mezőgazdaságigép-modellek készítése mesterfokon

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:-

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Szegi László traktor makett kiállítása a közösségi házban

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Nyilatkozat

Nyilatkozom, hogy a Pusztaszabolcsi Hagyományőrző és Hagyományteremtő Alapítvány számára átadott fényképek és leírás felhasználásához hozzájárulok.

Pusztaszabolcs, 2014. március 31.

.....

Szegi László

.....

Dudásné Mester Judit